

مدل قضاوت اخلاقی سودگرایانه در ارتباط با سه‌گانه‌های تاریک:

نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی

حمیده افراه، دکتر قاسم آهی*

گروه روانشناسی، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۷/۷/۴، تاریخ پذیرش: ۹۷/۹/۷)

چکیده

زمینه: سال‌هاست فلاسفه و روانشناسان در پی تبیین این مسئله هستند که چرا مردم به شیوه‌های اخلاقی یا غیراخلاقی عمل می‌کنند. این پژوهش باهدف تعیین برازش مدل قضاوت اخلاقی سودگرایانه در ارتباط با سه‌گانه‌های تاریک با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی انجام شد.

روش: این پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر بیرجند تشکیل داد و با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی ۲۸۸ نفر انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از ۴ پرسشنامه استاندارد استفاده شد. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر بکار رفت.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد اگرچه مدل‌های پیشنهادی اولیه برازش ندارند، اما پس از حذف مسیرهای غیر معنی‌دار و اعمال شاخص‌های اصلاح مدل فقط همدلی ارتباط سه‌گانه‌های تاریک با قضاوت اخلاقی سودگرایانه را میانجی‌گری کرد. صداقت/فروتنی در این ارتباط نقشی نداشت.

نتیجه‌گیری: این یافته‌ها، یافته‌های پژوهش‌های قبلی را تأیید کرد و توصیه‌های کاربردی برای متخصصان و درمان‌گران در کار با افراد دارای نمرات بالا در خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی و در نظر گرفتن نقش همدلی در تعدیل این ارتباط فراهم آورد.

کلیدواژه‌گان: قضاوت اخلاقی سودگرایانه، سه‌گانه‌های تاریک، صداقت/فروتنی، همدلی

سرآغاز

یکی از ویژگی‌های اساسی شخصیت‌های آزارنده تحت درمان، عدم همدلی و عدم مطلوبیت اجتماعی یا جامعه‌پسندی است (۲). اینکه فرد در واکنش به آزار یا قتل فردی دیگر، از توانایی نسبی برای بروز نگرانی اجتماعی و بروز آشفتگی اخلاقی برخوردار نباشد، می‌تواند بر واکنش‌های فرد نسبت به دوره‌های اخلاقی تأثیر بگذارد. هم‌راستا با این منطق، پژوهش حاضر بر بررسی قضاوت اخلاقی سودگرایانه در سه‌گانه تاریک شخصیت^۳ و با تأکید بر روابط متقابل آن با صداقت و فروتنی^۴ و همدلی^۵ متمرکز شده است.

سه‌گانه تاریک شخصیت شامل جامعه‌ستیزی^۶، ماکیاولیسم^۷ و نارسیم^۸ می‌شود. جامعه‌ستیزی شامل وسوسه‌های هیجان‌خواهانه، بی‌عاطفگی، فریب و بی‌رحمی می‌شود ماکیاولیسم نیز با تمایلات فریبکارانه و دغل‌کارانه، جهان‌بینی بدبینانه و بی‌توجهی به اصول اخلاقی رایج ارتباط دارد.

حجم وسیعی از پژوهش‌های انجام‌شده بر معماهای اخلاقی فرضی^۱ متمرکز شده‌اند که در آن افراد باید تصمیم بگیرند تا زندگی خود یا شخص دیگری را فدا کنند تا زندگی شمار بزرگ‌تری را نجات دهند، این نوع رفتار قضاوت اخلاقی سودگرایانه^۲ نامیده می‌شود. شواهد به‌دست‌آمده از رویکردهای رفتاری و عصب روان‌شناختی نشان داده‌اند که نقص‌های شناختی شامل الکسی تایمیا، ناتوانی برای بیان تجارب هیجانی شخصی، پردازش‌های هیجانی مخرب یا ویژگی‌های شخصیتی پاتولوژیکال منجر به قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه می‌شود (۱). سودگرایی منحصرأ از پردازش ژرف‌اندیشانه ناشی نمی‌شود، بلکه همین الگوی قضاوت را می‌توان در افرادی با کمبودهای عاطفی و ضعف در تصمیم‌گیری نیز مشاهده کرد. تصمیمات اخلاقی بر اساس دورنمای آسیب رساندن یا کشتن فردی دیگر، مسئله‌توانایی فرد در تجربه‌عواطف اجتماعی و اخلاقی را مطرح می‌کند.

نویسنده مسئول: نشانی الکترونیکی: Ahigh1356@yahoo.com

نارسیسم نیز به‌طور گسترده‌ای با نگاه مبالغه‌آمیز به برتری خود نسبت به دیگران و سطح بالایی از خودمحوری و عشق به خود به تصویر کشیده می‌شود (۳).

مسئله پرداختن به صفات سه‌گانه تاریک شخصیت به‌عنوان یک سازه به‌هم‌پیوسته یا به‌عنوان ابعادی جدا از هم از زمانی که سه‌گانه تاریک معرفی شده است تا امروز ادامه یافته است. شواهد مربوط به بهم‌پیوستگی این صفات، به‌وسیله بحث‌های تکاملی که بر طبق آن صفات سه‌گانه تاریک با راهبردهای مرتبط سازی^۹ تطبیقی ارتباط دارند، پشتیبانی می‌شوند (۴). پژوهش‌های تجربی انجام‌شده در زمینه رابطه میان شخصیت و قضاوت‌های اخلاقی، هنوز در دوران کودکی خود به سر می‌برند. باین حال اندک پژوهش‌های انجام‌شده گزارش کرده‌اند که بین سه صفت تاریک نارسیسم، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه رابطه‌ای مثبت وجود دارد (۵). یافته‌های یک مطالعه نشان داد که نارسیسم، سایکوپاتی و ماکیاولیسم پیش‌بینی کننده ریسک‌پذیری رفتاری و بی‌تفاوتی اخلاقی هستند (۶). همچنین گزارش شده است که صفات سه‌گانه تاریک شخصیت با استراتژی زناشویی کوتاه‌مدت و استثمارگری همپوشانی دارند و این سه‌گانه‌های تاریک شخصیت منجر به استفاده از تدابیر اغوای جنسی و فراجنسی می‌شود (۷). در یک پژوهش مشخص شد که افراد با ویژگی‌های سایکوپاتی احتمال بیشتری دارد تا در معماهای اخلاقی قضاوت سودگرایانه داشته باشند (۸). دیگر محققان گزارش کرده‌اند که جامعه‌ستیزی و ماکیاولیسم پیش‌بینی کننده تقلب و کپی‌برداری در امتحان هستند. در این راستا گزارش شده که ماکیاولیسم و جامعه‌ستیزی با دروغ گفتن، موقعیت‌های آموزشی و بی‌صداقتی در ارتباط با همسر همبسته است (۹). همچنین مشخص شده است که بین میزان گرایش ماکیاولیستی و میزان اعتقاد به اخلاق شرکتی و مسئولیت اجتماعی رابطه منفی وجود دارد (۱۰). محققان دیگر گزارش کردند که افراد جامعه‌ستیز با اضطراب پایین نسبت به افراد جامعه‌ستیز با اضطراب بالا و افراد غیر جامعه‌ستیز، در دوره‌های شخصی تمایل بیشتری به راه‌حل‌های سودگرایانه نشان می‌دهند (۱۱). سایر یافته‌ها نشان می‌دهد جامعه‌ستیزی بالاتر، با نگرانی‌های اخلاقی کمتر نسبت به موقعیت پیش‌رو و نیز توجه کمتر به منافع جمعی همبستگی دارد (۱۲). این یافته‌ها توسط محققان دیگر که نشان دادند نمره بالاتر جامعه‌ستیزی هم با محکوم کردن کمتر رفتارهای غیراخلاقی و هم با انگیزه کمتر برای دستیابی به عدالت رابطه دارد، تأیید شد (۱۳). نارسیسم هم شبیه با جامعه‌ستیزی مرتبط با ریسک‌پذیری رفتاری است. ارتباط بین نارسیسم و ریسک‌پذیری نه تنها در شاخص‌های خود گزارش دهی ریسک‌پذیری، بلکه از طریق روش‌های ارزیابی ریسک‌پذیری رفتاری نیز تأیید شده است (۱۴). افراد با نارسیسم بالا ممکن است هدایا کنترل داشته باشند (۱۵). این افراد تمایل دارند تا در تصمیم‌گیری‌هایشان سوگیری داشته باشند و این فاکتورها منجر به رفتارهای ریسک‌پذیر می‌شود (۱۴). دیگر سازه نزدیک به این سه‌گانه‌ها (چهارگانه‌های تاریک) سادیسم است و می‌تواند به شکل منحصربه‌فردی رفتارهای ضداجتماعی را پیش‌بینی

کند، زیرا لذتی که افراد سادیستی از رنج دیگران می‌برند، فراتر از بی-تفاوتی نسبت به رنج دیگران در جامعه‌ستیزی، پرخاشگری حساب‌شده نسبت به دیگران در ماکیاولیسم و خشونت ناشی از تهدید شدن آگو در خودشیفتگی می‌باشد (۱۶). همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که سادیسم به‌صورت منحصربه‌فردی با ترولینگ اینترنتی، بزهکاری در نوجوانان و تمایل به انجام بازی‌های ویدئویی خشن رابطه دارد (۱۷). همچنین مشخص شده است که از بین مؤلفه‌های مدل ۵ عاملی شخصیت روان رنجوری همبستگی منفی معنادار با اخلاق حرفه‌ای دارد (۱۸). در مجموع برخی معتقدند از آنجایی که سه صفت تاریک و ضداجتماعی شخصیت با قضاوت‌های اخلاقی رابطه دارند، چنین روابطی نگرانی‌های موجود درباره توجیه اخلاقی در قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه را افزایش داده‌اند.

باین حال، تمایز میان سه‌گانه تاریک، در پیشامدهای خاص و هنگامی نمایان می‌شود که واریانس مشترک میان سه صفت کنترل شود. به‌عنوان مثال، صفات سه‌گانه تاریک ارتباط قوی‌تری با صداقت/فروتنی نسبت به توافق‌پذیری^{۱۰} دارند. پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که میان صفات سه‌گانه تاریک با پرخاشگری و رفتارهای ضداجتماعی و سطوح پایین همدلی ارتباط وجود دارد؛ اما هنگامی که واریانس مشترک کنترل شود، جامعه‌ستیزی ارتباط قوی‌تری با توافق‌پذیری در مقایسه با صداقت/فروتنی دارد. برعکس نارسیسم و ماکیاولیسم به‌صورت قوی‌تری صداقت/فروتنی را نسبت به توافق‌پذیری پیش‌بینی می‌کنند (۱۹). صفات سه‌گانه تاریک هسته مشترکی دارند که این هسته، نقصان همدلی است، اما هنگامی که واریانس مشترک کنترل شود، جامعه‌ستیزی خود را به‌عنوان تنها پیش‌بین مستقل همدلی عاطفی نمایان می‌کند (۲۰). در مجموع، از آنجایی که هر یک صفات سه‌گانه تاریک، اثرات متمایزی بر صداقت/فروتنی و سطوح متفاوتی از نقصان همدلی دارند و با توجه به هدف این پژوهش، در نظر گرفتن این صفات به‌عنوان صفات جدا از هم سودمندتر است. با توجه به اینکه نقصان همدلی عاطفی با احتمال بیشتر تأثیر بیشتری بر تمایلات سودگرایانه شخصیت‌های تاریک دارد، انتظار ما بر این است که جامعه‌ستیزی قوی‌ترین و تنها پیش‌بین مستقل سودگرایی باشد. در مقابل چون مشخص شده است که نارسیسم ضعیف‌ترین ارتباط را با همدلی عاطفی دارد انتظار می‌رود که نارسیسم ضعیف‌ترین پیش‌بین سودگرایی باشد (۲).

سازه صداقت/فروتنی شامل مؤلفه‌های متنوعی مانند انصاف، تواضع، صداقت و اجتناب از حرص و زیاده‌خواهی می‌شود. به نظر می‌رسد که صداقت و فروتنی همبستگی مثبتی با رعایت اخلاق حرفه‌ای در تصمیمات تجاری، اثربخشی رهبری، رعایت انصاف در بازی‌های دیکتاتور و اولتیماتوم^{۱۱} و انتخاب مشارکتی در بازی معمای زندانی^{۱۲} دارد (۲۱؛ ۲۲). در مقابل سطح پایین صداقت/فروتنی با سهل‌انگاری و اهمال در محل کار و تمایل به آزار و اذیت جنسی ارتباط دارد. علاوه بر این، به نظر می‌رسد که سطح پایین صداقت/فروتنی، با تمایلات فریبکارانه و استثمارگری نیز رابطه داشته باشد (۲۳). ارتباط معکوس مشاهده‌شده میان صفات سه‌گانه تاریک و صداقت/فروتنی، تأییدکننده

روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، از جمله تحقیقات کاربردی و از بعد میزان کنترل متغیرها توصیفی-همبستگی است که با رویکرد تحلیل مسیر انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه را دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوم شهر بیرجند در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ ($n=1000$) تشکیل داد. تعداد اعضای نمونه در این پژوهش با توجه به حجم جامعه و بر مبنای استفاده از فرمول کرجسی و مورگان ۳۰۰ نفر برآورد شد. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی استفاده شد. بعد از هماهنگی با مسئولان مدرسه پژوهشگر به مدارس موردنظر مراجعه کرده، پایه‌های موردنظر را به‌طور تصادفی انتخاب کرده و ضمن توضیح اهداف پژوهش از آزمودنی‌ها خواسته شد تا پرسشنامه‌ها را تکمیل کنند، درباره نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها طبق دستورالعمل پرسشنامه توضیح کافی داده شد، جهت پاسخ به سؤالات احتمالی پاسخ‌دهندگان خود پژوهشگر و در مواردی همکار پژوهشگر در جلسه تکمیل پرسشنامه‌ها حضور داشت. از مجموع ۳۰۰ پرسشنامه توزیع شده ۲۸۸ پرسشنامه واجد ملاک‌های لازم جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها بود و از این تعداد ۱۰۳ مورد (۳۵/۷۶ درصد) مرد و ۱۸۵ نفر (۶۴/۲۴ درصد) زن هستند. میانگین سنی آزمودنی‌ها برابر با ۱۶/۳۲ و انحراف معیار سنی برابر با ۰/۹۵ بود. ۶۸ نفر (۲۳/۶ درصد) ۱۵ سال، ۸۹ نفر (۳۰/۹ درصد) ۱۶ سال، ۱۱۰ نفر (۳۸/۲۰ درصد) ۱۷ سال و ۲۱ نفر (۷/۳۰ درصد) ۱۸ سال سن دارند. برای گردآوری داده‌ها از ۴ پرسشنامه استاندارد استفاده شد.

۱) تکالیف قضاوت اخلاقی شامل ۹ معمای اخلاقی و ۱۰ سؤال مربوط به آن‌ها است.

۲) پرسشنامه دوجین کثیف دارای ۱۲ گویه هست و سه خرده مقیاس جامعه‌سنجی، ماکیاولیسم و نارسسیم است.

۳) مقیاس همدلی یک ابزار یک پرسشنامه خود گزارشی ۴۰ سؤالی با دو عامل همدلی عاطفی و همدلی شناختی است.

۴) برای سنجش صداقت و فروتنی از خرده مقیاس صداقت - فروتنی پرسشنامه خود گزارشی هگزاکو استفاده می‌شود.

روایی پرسشنامه‌ها توسط خبرگان مورد تایید قرار گرفت و پایایی آنها با روش آقای کرونباخ به ترتیب ۰/۶۰ و ۰/۷۵ و ۰/۶۴ و ۰/۸۰ بود.

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر و از طریق نرم‌افزارهای SPSS-24 و نرم‌افزار Lisrel8.8 استفاده شد.

یافته‌ها

به‌منظور بررسی برآزش مدل مفهومی رابطه بین نارسسیم با قضاوت اخلاقی سودگرایانه با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی از تحلیل مسیر استفاده شد. از آنجاکه مبنای تجزیه و تحلیل مدل‌های علی، همبستگی است، از این رو ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول (۱) ارائه شد. همبستگی‌های بالاتر از ۰/۸۰ بین متغیرهای

این مسئله، می‌باشد. در مجموع، سطح پایین صداقت/فروتنی با نگرانی-ها و توجهات ضعیف بشردوستانه و جامعه‌پسند، ارتباط دارد. از آنجایی که سطح پایین صداقت/فروتنی، بعضی از ویژگی‌های صفات سه‌گانه تاریک شخصیت را بازتاب می‌دهند، سطح پایین صداقت/فروتنی ارتباط بیشتری با سودگرایی خواهد داشت.

علاوه بر اهمیت بسیار زیاد صفات بالینی و سازه‌های شخصیتی در درک قضاوت‌های سودگرایانه، بایستی به تفاوت ارزش‌های اخلاقی فردی نیز توجهی ویژه داشت زیرا که این تفاوت در ارزش‌های اخلاقی، بر جهت-گیری تصمیمات اخلاقی تأثیرگذار است. تئوری بنیان‌های اخلاقی^{۱۳}، مجموعه‌ای از ساختارهای روان‌شناختی را در اختیار قرار می‌دهد که بر طبق آن‌ها، جوامع بشری معیارهای اخلاقی خود را ایجاد می‌کنند. در میان این پنج دسته جهانی، آسیب/مراقبت، یکی از مسائل بسیار مهم در زمینه دوره‌های فداکارانه است. در واقع آسیب/مراقبت به توانایی-های کسب‌شده تکاملی فرد برای همدلی با دیگران و تمایل به محافظت از سلامت جسمانی دیگران، اشاره دارد. این کار مستلزم احساس همدردی با دیگران و توانایی درک درد و رنج دیگران می‌باشد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که انتخاب‌های تکلیفی و سودگرایانه با یکدیگر ارتباط معکوسی ندارند. به عبارت دیگر بعضی از افراد ممکن است در انتخاب‌های سودگرایانه خود ارجحیتی نسبی و دوسوگرا داشته باشند، بدون اینکه مطلقاً به این نکته فکر کنند که اصل مقابل نادرست است. علاوه بر این میان هویت اخلاقی^{۱۴} و قضاوت سودگرایانه ارتباط وجود دارد (۲۳). هویت اخلاقی، تمایل به در نظر گرفتن خصوصیات اخلاقی مانند همدردی و مراقبت، به‌عنوان شالوده اساسی خودپنداره فرد است؛ بنابراین نظام بخشیدن به ارزیابی‌های مردم از ارتباط اخلاقی آسیب/مراقبت، جهت نشان دادن این نکته که مستعد بودن شخصیت‌های ضداجتماعی به سودگرایی، کمتر به علت تأیید اصل سودگرایی به‌خودی‌خود است و بیشتر به دلیل جلوگیری از تمایلات تکلیفی مربوط به بی‌احساسی و بی‌عاطفگی است، یک اصل بنیادی است.

اگر ارتباط مثبت میان صفات سه‌گانه تاریک شخصیت و قضاوت‌های سودگرایانه تا حدودی به‌وسیله توجه کمتر به اصل خدشه‌ناپذیر عدم آسیب^{۱۵} توضیح داده شود، باید اثر منفی میانجی همدلی مشاهده شود؛ بعلاوه اگر این استدلال درست باشد، باید نقش منفی میانجی صداقت، فروتنی و همدلی را نیز مشاهده شود و این نشان می‌دهد که صفات سه‌گانه تاریک به دلیل نبود صداقت، فروتنی و همدلی و بی‌توجهی به سلامت دیگران، با تمایلات سودگرایانه ارتباط دارند. لذا این پژوهش به دنبال تدوین مدلی برای قضاوت اخلاقی سودگرایانه در رابطه با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی و باهدف پاسخ‌گویی به این سؤال انجام شد که آیا سازه روان‌شناختی صداقت/فروتنی و همدلی در ارتباط بین سه‌گانه‌های تاریک و قضاوت اخلاقی سودگرایانه می‌تواند نقش میانجی داشته باشد یا نه؟

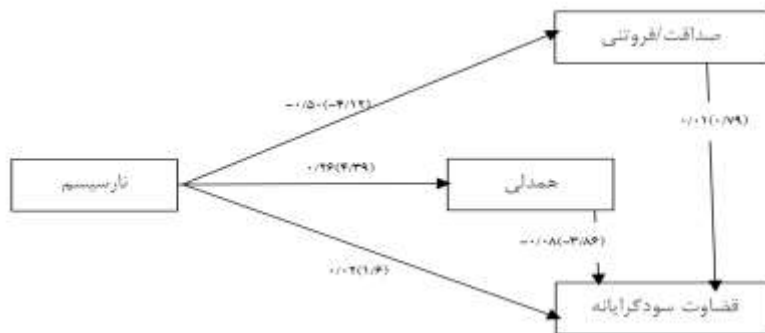
جدول ۱: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	نارسیسم	صداقت/فروتنی	همدلی	قضاوت اخلاقی سودگرایانه
نارسیسم	۱			
صداقت/فروتنی	-۰/۲۴**	۱		
همدلی	-۰/۲۵**	۰/۳۱**	۱	
قضاوت اخلاقی سودگرایانه	۰/۱۷**	-۰/۰۸	-۰/۳۴**	۱

برون‌زاد نشان‌دهنده هم‌خطی بودن چندگانه است. نتایج حاصل از ضرایب همبستگی بین متغیرهای مورد مطالعه در جدول ذیل بیانگر تأیید مفروضه مذکور است.

بر اساس اطلاعات جدول می‌توان گفت که بیشترین همبستگی مشاهده شده بین قضاوت اخلاقی سودگرایانه با همدلی است، این همبستگی منفی و معنی‌دار گزارش شد ($r = -0.34$). به علاوه کمترین همبستگی مشاهده شده بین قضاوت اخلاقی سودگرایانه با صداقت/فروتنی است. این همبستگی منفی و غیر معنی‌دار است ($r = -0.08$). ضرایب مسیر مدل فرضی در نگاره (۱) ارائه شده است.

بر اساس مدل معنی‌داری پژوهش (نگاره ۱) و بررسی شاخص‌های نیکویی برازش (جدول ۲) مدل پیشنهادی برازش نداشت. همچنین مسیرهای نارسیسم به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($\beta = 0.02$ و $t = 1/6$) و مسیر صداقت/فروتنی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($\beta = 0.01$ و $t = 0/79$) غیر معنی‌دار بود.

نگاره ۱: ضرایب مسیر مدل مفهومی رابطه بین نارسیسم با قضاوت اخلاقی سودگرایانه با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی

جدول ۲: شاخص‌های برازندگی مدل مفهومی پژوهش

آزمون	معیار اصلی	چه زمانی مدل برازنده است؟	میزان در مدل	نتیجه
۱	χ^2	معنادار نباشد.	۲۰/۵۵	عدم برازش
۲	RMSEA	اگر کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد.	۰/۲۶	غیر برازنده
۳	GFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۹۷	بrazنده
۴	CFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۸۰	غیر برازنده
۵	AGFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۶۵	غیر برازنده
۶	NFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۸۰	غیر برازنده
۷	IFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۸۱	غیر برازنده
۸	NNFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۲۲	غیر برازنده
۹	RFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۲۱	غیر برازنده

نارسیسم و صداقت/فروتنی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه شاخص‌های برازش بهبود یافت. بر اساس شاخص‌های برازش جدید نتایج آزمون مجذور χ^2 کاهش قابل توجهی نشان داد و مشخص شد بین الگوی

با توجه به غیر معنی‌داری بعضی از مسیرها پیرایش و اصلاح مدل بر اساس شاخص‌های اصلاح صورت گرفت. با انتخاب شاخص‌های اصلاح مدل (MI) و حذف مسیرهای غیر معنی‌دار یعنی مسیر مستقیم

همبستگی منفی و معنی‌دار ($r = -0.34$) گزارش شد. به‌علاوه کمترین همبستگی مشاهده‌شده بین قضاوت اخلاقی سودگرایانه با صداقت/فروتنی است. این همبستگی منفی و غیر ($r = -0.08$) معنی‌دار است. ضرایب مسیر مدل فرضی در نگاره (۳) ارائه‌شده است.

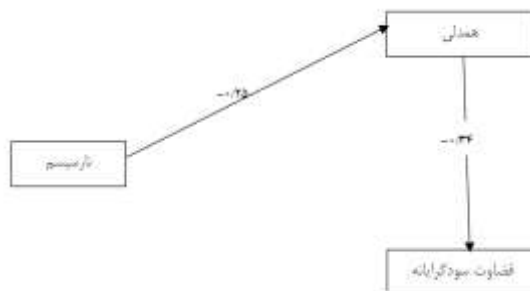
جدول ۳: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	سایکوپاتی	صداقت/ فروتنی	همدلی	قضاوت اخلاقی سودگرایانه
سایکوپاتی	۱			
صداقت/ فروتنی	-0.29^{**}	۱		
همدلی	-0.25^{**}	0.31^{**}	۱	
قضاوت اخلاقی سودگرایانه	0.14^*	-0.08	-0.34^{**}	۱

بر اساس مدل معنی‌داری پژوهش (نگاره ۲) و بررسی شاخص‌های نیکویی برازش (جدول ۴) مدل پیشنهادی برازش نداشت. همچنین مسیرهای سایکوپاتی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($\beta = 0.02$) و صداقت/فروتنی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($t = 1.15$) و همدلی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($t = 0.79$) غیر معنی‌دار بود.

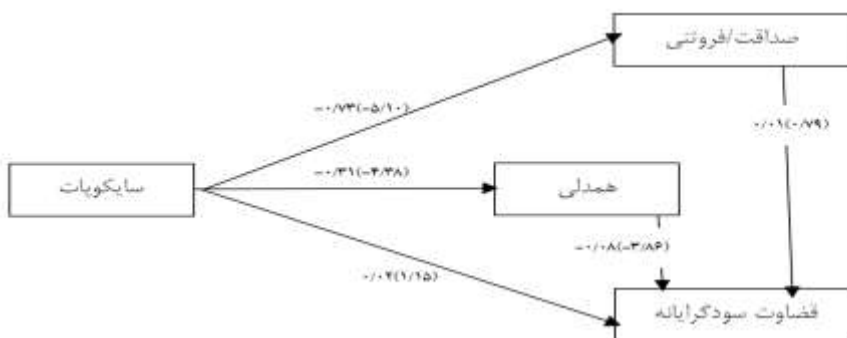
پیشنهادشده و مشاهده‌شده برازش کامل وجود دارد ($p > 0.05$ و $\chi^2_{(1)} = 2.30$). شاخص‌های $IFI, NFI, RFI, CFI, AGFI, GFI, RMSEA$ به ترتیب برابر با $0.98, 0.97, 0.99, 0.93, 0.96, 0.98, 0.96, 0.90$ به دست آمد که همگی حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها است (نگاره ۲).

به‌منظور بررسی برازش مدل مفهومی رابطه بین سایکوپاتی با قضاوت اخلاقی سودگرایانه با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی از تحلیل مسیر استفاده شد. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول (۳) ارائه شد.

نگاره ۲: ضرایب مسیر مدل اصلاح‌شده

بر اساس اطلاعات جدول می‌توان گفت که بیشترین همبستگی مشاهده‌شده بین قضاوت اخلاقی سودگرایانه با همدلی است، این

نگاره ۳: ضرایب مسیر مدل فرضی در مدل یابی رابطه بین سایکوپاتی با قضاوت اخلاقی سودگرایانه با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی

جدول ۴: شاخص‌های برازندگی مدل مفهومی پژوهش

ردیف	نام آزمون	چه زمانی مدل برازنده است؟	میزان در مدل	نتیجه
۱	χ^2	معنادار نباشد.	۱۹/۰۴	عدم برازش
۲	RMSEA	اگر کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد.	۰/۲۵	غیر برازنده
۳	GFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۹۷	بrazنده
۴	CFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۸۲	غیر برازنده
۵	AGFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۶۸	غیر برازنده
۶	NFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۸۲	غیر برازنده
۷	IFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۸۳	غیر برازنده
۸	NNFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۰۷	غیر برازنده
۹	RFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۰۶	غیر برازنده

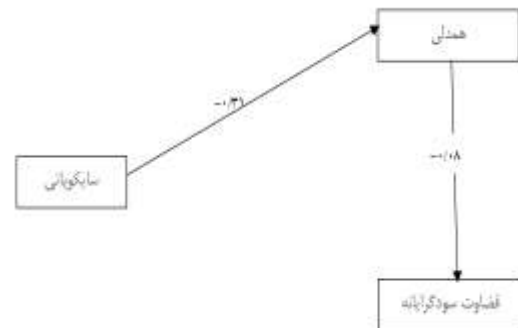
به‌منظور بررسی برازش مدل مفهومی رابطه بین ماکیاولیسم با قضاوت اخلاقی سودگرایانه با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی از تحلیل مسیر استفاده شد. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول (۵) ارائه شد.

جدول ۵: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

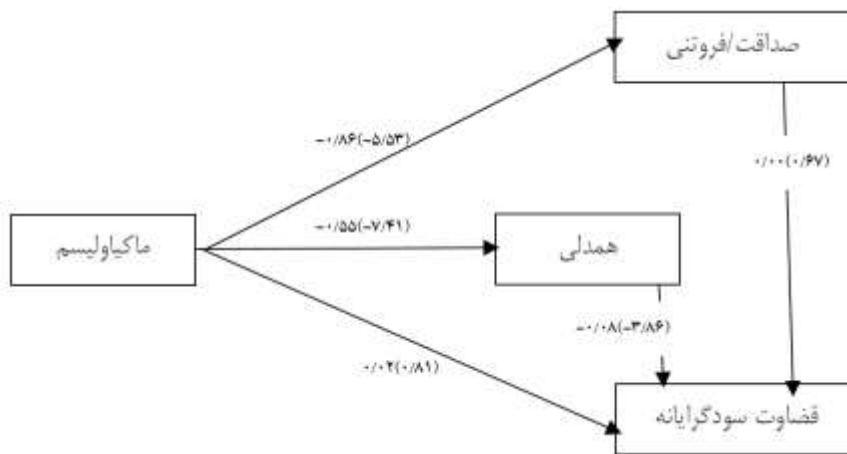
متغیر	ماکیاولیسم	صداقت / فروتنی	همدلی	قضاوت اخلاقی سودگرایانه
ماکیاولیسم	۱			
صداقت / فروتنی	-۰/۳۱**	۱		
همدلی	-۰/۴۰**	۰/۳۱**	۱	
قضاوت اخلاقی سودگرایانه	۰/۱۷*	-۰/۰۸	-۰/۳۴**	۱

بر اساس اطلاعات جدول می‌توان گفت که بیشترین همبستگی مشاهده‌شده بین همدلی با ماکیاولیسم است، این همبستگی منفی و معنی‌دار ($r = -0/34$) گزارش شد. به‌علاوه کمترین همبستگی مشاهده‌شده بین قضاوت اخلاقی سودگرایانه با صداقت/فروتنی است. این همبستگی منفی و غیر معنی‌دار است ($r = -0/08$) معنی‌دار است. ضرایب مسیر مدل فرضی در نگاره (۵) ارائه شده است.

با توجه به غیر معنی‌داری بعضی از مسیرها در آخرین مرحله پیرایش و اصلاح مدل بر اساس شاخص‌های اصلاح صورت گرفت. با انتخاب شاخص‌های اصلاح مدل (MI) و حذف مسیرهای غیر معنی‌دار یعنی مسیر مستقیم سایکوپاتی و صداقت/فروتنی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه شاخص‌های برازش بهبود یافت. بر اساس شاخص‌های برازش جدید نتایج آزمون مجذور χ^2 کاهش قابل‌توجهی نشان داد و مشخص شد بین الگوی پیشنهادشده و مشاهده‌شده برازش کامل وجود دارد ($p > 0/05$ و $\chi^2_{(1)} = 1/05$). شاخص‌های CFI، AGFI، GFI، RFI، NFI، IFI، RMSEA NNFI به ترتیب برابر با ۰/۹۹، ۰/۱۰۰، ۰/۹۵، ۰/۹۸، ۰/۱۰۰، ۰/۱۰۰ و ۰/۱۳ به دست آمد که همگی حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها است (نگاره ۴).

نگاره ۴: ضرایب مسیر مدل اصلاح‌شده قضاوت اخلاقی سودگرایانه

نگاره ۵: ضرایب مسیر مدل فرضی در مدل یابی رابطه بین ماکیاولیسم با قضاوت اخلاقی سودگرایانه با نقش میانجی صداقت/فروتنی و همدلی

بر اساس مدل معنی‌داری پژوهش (نگاره ۵) و بررسی شاخص‌های نیکویی برازش (جدول ۶) مدل پیشنهادی برازش نداشت. همچنین مسیرهای ناریسیم به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($t = 0/81$ و $\beta = 0/02$) و مسیر صداقت/فروتنی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه ($t = 0/01$ و $\beta = 0/01$) غیر معنی‌دار بود.

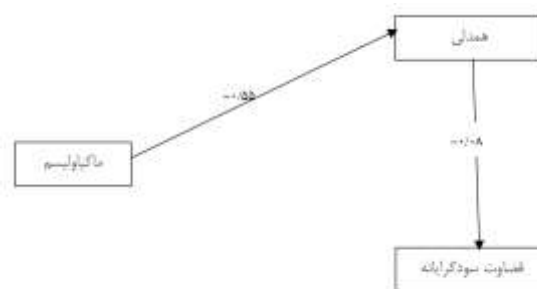
جدول ۶: شاخص‌های برازندگی مدل مفهومی پژوهش

ردیف	نام آزمون	چه زمانی مدل برازنده است؟	میزان در مدل	نتیجه
۱	χ^2	معنادار نباشد.	۱۳/۱۷	عدم برازش
۲	RMSEA	اگر کوچک‌تر از ۰/۰۸ باشد.	۰/۲۰۶	غیر برازنده
۳	GFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۹۸	بrazنده
۴	CFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۹۱	بrazنده
۵	AGFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۷۸	غیر برازنده
۶	NFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۹۱	بrazنده
۷	IFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۹۱	بrazنده
۸	NNFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۴۷	غیر برازنده
۹	RFI	باید بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشد.	۰/۴۵	غیر برازنده

معنی‌دار و اعمال شاخص‌های اصلاحی برازش مدل‌ها تا حد زیادی بهبود یافت. نتایج در زیر بحث می‌شود.

یافته‌های این پژوهش درباره ارتباط بین سه‌گانه‌های تاریک با همدلی همسو با یافته‌های به‌دست‌آمده در سایر مطالعات است. در یک مطالعه مشخص شد که نمره بالا در سه‌گانه‌های تاریک با سطوح پایین همدلی مرتبط است (۷). پژوهشگران دیگر گزارش کردند که از بین سه‌گانه‌های تاریک فقط سایکوپاتی با همدلی ارتباط داشت (۲۴). در مطالعه دیگر مشخص شد که نارسیسم و سایکوپاتی با نقص‌های هیجانی از جمله همدلی و هوش هیجانی مرتبط هستند، اگرچه همدلی برای تسهیل روابط متقابل درازمدت مفید است، با این حال افراد با سه‌گانه‌های تاریک به نظر می‌رسد که روابط متضاد و خصومت‌آمیزی را نشان می‌دهند (۲۵). در تبیین چنین نتایجی محققان معتقدند که نقص در همدلی به معنی شکست در ابعاد شناختی و عاطفی است و این احتمال وجود دارد که فقدان همدلی در این افراد رفتارهای آسیب‌زا را تسهیل می‌کند، زیرا اگر فرد با قربانیان همدلی نماید امکان سوءاستفاده موفق از آن‌ها امکان‌پذیر نیست (۳). به عبارتی اگر نمره فرد در همدلی پایین باشد نمی‌تواند با احساسات خود و یا قربانی ارتباط برقرار کند و این در توانایی آن‌ها برای بهره‌کشی از دیگران تداخل ایجاد نمی‌کند (۷). بر این اساس استدلال می‌شود که ظرفیت‌های عاطفی محدود این افراد ممکن است به واکنش خصمانه منجر شود. به عبارت دیگر، در پاسخ به احساسات منفی‌شان آن‌ها ممکن است به دیگران آسیب بزنند (۲۶). در تبیین رابطه منفی بین سه‌گانه‌های تاریک و همدلی همچنین می‌توان این‌طور بیان کرد که لازمه همدلی تشخیص عواطف مربوط به چهره افراد می‌باشد این در حالی است که پژوهش‌ها نشان داده است که این افراد در تشخیص عواطف مربوط به چهره مشکل دارند. افرادی که صفات سه‌گانه تاریک بالایی دارند، پاسخ‌های نامناسبی به حالات چهره خواهند داد. یافته‌های پژوهشی نشان داده‌اند که افرادی که خودشیفتگی، جامعه‌ستیزی اولیه و ماکیاولیسم بالایی دارند، هنگام نگاه به تصاویر دارای چهره‌های غمگین، احساس مثبتی را تجربه می‌کنند (۲۰).

با توجه به غیر معنی‌داری بعضی از مسیرها پیرایش و اصلاح مدل بر اساس شاخص‌های اصلاح صورت گرفت. با انتخاب شاخص‌های اصلاح مدل (MI) و حذف مسیرهای غیر معنی‌دار یعنی مسیر مستقیم ماکیاولیسم و صداقت/فروتنی به قضاوت اخلاقی سودگرایانه شاخص‌های برازش بهبود یافت. بر اساس شاخص‌های برازش جدید نتایج آزمون مجذور χ^2 کاهش قابل توجهی نشان داد و مشخص شد بین الگوی پیشنهادشده و مشاهده‌شده برازش کامل وجود دارد ($p < 0/05$ و $\chi^2(1) = 0/49$). شاخص‌های $\chi^2(1) = 0/49$, NFI, RFI, CFI, AGFI, GFI به ترتیب برابر با ۰/۹۹، ۱/۰۰، ۱/۰۰، ۱/۰۰، ۱/۰۰، ۰/۹۸، ۰/۹۹، ۱/۰۰ و ۱/۰۰ به دست آمد که همگی حاکی از برازش مناسب مدل با داده‌ها است (نگاره ۶)

نگاره ۶: ضرایب مسیر مدل اصلاح‌شده مدل یابی قضاوت اخلاقی سودگرایانه

بحث

آن‌گونه که اشاره شد این پژوهش باهدف طراحی و تدوین مدل قضاوت اخلاقی سودگرایانه در ارتباط با سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با نقش میانجی همدلی و صداقت/فروتنی انجام شد. بررسی مدل‌های پیشنهادی از طریق تحلیل مسیر نشان داد که در ابتدا هیچ‌کدام از مدل‌های پیشنهادی با داده‌ها برازش ندارد. پس از حذف مسیرهای غیر

یافته‌های مربوط به ارتباط همدلی با قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه با یافته‌های به‌دست‌آمده در سایر مطالعات همسو است (۲؛ ۲۵؛ ۲۷). یافته‌ها نشان می‌دهد که قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه از طریق مؤلفه هیجانی پاسخ دلی همدلانه یعنی نگرانی همدلانه پیش‌بینی می‌شود (۲). سایر محققان گزارش کرده‌اند که پردازش هیجانی کاهش یافته و کاهش همدلی با میزان‌های بالاتر پاسخ‌های سودگرایانه در قضاوت اخلاقی همراه است (۲۵). همسو با این یافته‌ها گزارش شده است که الکسی تایمیا که با نقص‌های بارز در همدلی شناخته می‌شود با تمایلات سودگرایانه بیشتر در معماهای اخلاقی هیجانی مرتبط است و این به خاطر کاهش نگرانی‌های همدلانه با قربانی است (۲۷). همچنین گزارش شده است که پاسخ‌های سودگرایانه در سناریوهای اخلاقی با به‌طور منفی با نفرت و به‌طور مثبت با خشم و نگرانی مرتبط است و فقدان نگرانی همدلانه قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه را تسهیل می‌کند (۲۸). در تبیین این نتایج استدلال شده است که همدلی منجر به رشد نظام اخلاق مبتنی بر آسیب-مراقبت شده و این برای توسعه و تکامل مناسب اخلاقی به‌ویژه برای یادگیری هنجارهای اجتماعی-اخلاقی در مورد آسیب-مراقبت ضروری است. همدلی فرد را قادر می‌سازد تا حالت عاطفی قربانیان را مدنظر قرار دهد. اگر عملی منجر به ناراحتی در قربانی می‌شود، هم‌نواپی با رنج قربانی منجر به تحریک همدلی در ناظر می‌شود، به ناظر انگیزه می‌دهد تا به قربانی برسد، رنجش او را کاهش دهد و از وضعیتی که می‌تواند منبع درماندگی‌های شخصی باشد اجتناب کند (۲۷). این در حالی است که محققان معتقدند افرادی که صفات سه‌گانه تاریک بالایی دارند، پروفایل همدلی خاصی دارند که به آن‌ها اجازه می‌دهد تا عواطف دیگران را درک نمایند ولی این اطلاعات حساس را برای فرموله کردن استراتژی‌های استثمارگری که با استفاده از آن‌ها می‌توانند آنچه را که می‌خواهند به دست آورند، به کار می‌گیرند و در همین حال، ناتوانی آن‌ها در همدلی عاطفی منجر به آن می‌شود که آسیب‌های بالقوه به دیگران را نادیده گرفته یا از آن چشم‌پوشی کنند (۲۰). این تفسیر با یافته‌های مشابه مطابقت دارد که بر اساس آن افراد با سه‌گانه‌های تاریک، علیرغم توانایی‌های آن‌ها در تشخیص درست از اشتباه، به پیامدهای تصمیمات اخلاقی خود اهمیت نمی‌دهند (۲۹).

در ارتباط با نقش میانجی همدلی و صداقت/فروتنی در ارتباط سه‌گانه‌های تاریک با قضاوت اخلاقی سودگرایانه یافته‌های پژوهش نشان داد که فقط همدلی در این ارتباط نقش میانجی دارد. این یافته‌ها با یافته‌های بسیاری از محققان هماهنگ است (۱۹؛ ۳۰). به‌طور کلی، نتایج این پژوهش نشان می‌دهند که داشتن گرایش‌های شخصیتی خودشیفته، مرموز و آزارنده، به‌ویژه گرایش‌ها بیمارگونه، تمایل فرد به سودگرایی بیشتر در دوره‌های فداکارانه شخصی را موجب خواهد شد. این تمایل به سودگرایی بیشتر، با نگرانی کمتر فرد برای رعایت بنیان‌های اخلاقی مربوط به ارزش قائل شدن برای دیگران، محافظت از سلامت جسمی دیگران و نگرانی کمتر برای رفتارهای نوع‌دوستانه اجتماعی رابطه دارد. در نظر گرفتن این میانجی‌ها اهمیت زیادی دارد؛ زیرا نمی‌توان به‌صورت مستقیم تعیین کرد که مشخصه اصلی صفات

سه‌گانه تاریک از جمله سنگدلی عاطفی چگونه می‌تواند بر این سودگرایی اثرگذار باشد؛ به‌عبارت‌دیگر در این مورد نمی‌توان به‌صورت مستقیم تعیین کرد که سنگدلی عاطفی در جهت پذیرش سودگرایی جهت‌گیری دارد یا در جهت رد تکلیف اخلاقی. این ادعا، یافته‌های مبنی بر اینکه انتخاب راه‌حل سودگرایانه، همیشه به دلیل دستیابی به خوبی بیشتر به‌عنوان یک هدف اخلاقی نیست، بلکه ممکن است بیشتر نشان‌دهنده بی‌تفاوتی نسبت به مسئولیت‌های اخلاقی بنیادین (نظیر قانون عدم آسیب) در فرایند تصمیم‌گیری باشد را تأیید و تقویت می‌کند (۵). بر اساس نتیجه تحلیل، همان‌طور که در مدل میانجی ارائه‌شده نشان داده شد، می‌توان تأثیر سه‌گانه تاریک شخصیت بر دوره‌های اخلاقی را به نارسایی در عملکرد همدلی فرد در پذیرش سودگرایی، نسبت داد. این تعبیر با یافته‌هایی که بیان می‌کند که افراد جامعه‌ستیز، علی‌رغم توانایی‌شان در تشخیص دادن درست از نادرست، نگران پیامدهای ناشی از تصمیمات اخلاقی‌شان نیستند، همسوست (۲۹). این تعبیر همچنین با یافته‌هایی که بیان می‌کند که جامعه‌ستیزی با درک کمتر هویت اخلاقی رابطه دارد، سازگار است. در تبیین این یافته همچنین می‌توان گفت که سنگدلی عاطفی به‌صورت فقدان نگرانی‌های همدلانه و اجتماعی بروز می‌یابد و از این طریق ممکن است گاهی مواقع منجر به اتخاذ تصمیمات سودگرایانه شود که رفاه فردی را به حداکثر می‌رسانند. از این منظر برخی از افراد داشتن شخصیت بی‌عاطفه را مفید می‌دانند، به‌ویژه هنگامی که آن‌ها علی‌رغم آنکه جسارت انجام اعمال سودگرایانه را ندارند، اما در شرایط خاص، انجام این اعمال را بهترین انتخاب می‌دانند. البته این یافته‌ها حاکی از مشکل کلی در تعیین این است که چه نوع انگیزه‌ی از طریق قضاوت‌های سودگرایانه ابراز می‌شود. اگرچه رویکرد تکلیفی به اخلاقیات، مجموعه‌ای از قوانین واضح و نامشروط که نادرستی اخلاقی را مشخص می‌کنند را ارائه می‌دهد اما ممکن است دلیل انجام اعمال سودگرایانه غیر شفاف بوده و همیشه از نظر اخلاقی تأیید نشوند. به‌عبارت‌دیگر پیامدهای یکسانی ممکن است از استدلال‌های بسیار متفاوتی ناشی شوند. همان‌طور که در بالا بیان گردید، تصمیمات افراد خودشیفته، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیز از فقدان نگرانی‌های همدلانه و اجتماعی ناشی می‌شود، بنابراین تمایل به سودگرایی در این افراد به‌احتمال زیاد اثر جانبی به حداکثر رسانی اهمیت تکلیف اخلاقی می‌باشد. بر همین اساس تمایل به سودگرایی در افراد جامعه‌ستیز نایستی با تصمیمات افراد غیر جامعه‌ستیز که به دنبال افزایش سودمندی اجتماعی هستند، یکسان دانسته شود، اگرچه مشخص شده است که صفات جامعه‌ستیزانه، پرخاشگری و قضاوت‌های اخلاقی رابطه معناداری با دادن پاسخ‌های مطلوب از نظر اجتماعی دارند. با این حال این پژوهش دارای محدودیت‌هایی است. این مطالعه به‌صورت مقطعی انجام شد. چنین پژوهش‌هایی امکان درک کامل از روابط علی بین متغیرها را فراهم نمی‌آورد. دومین محدودیت عدم در نظر گرفتن یک نظریه زیربنایی در طراحی مدل پیشنهادی و اکتفا به یافته‌های پژوهشی تجربی در طراحی مدل فرضی پژوهش بود. در پژوهش‌های آتی در جمع‌آوری داده‌ها از رویکردهای ترکیبی (چند روشی) از جمله

9. Adaptive mating strategies

راهبردهای مرتبط سازی تطبیقی

10. Agreeableness

توافق پذیری

11. Dictator and the ultimatum games

بازیهای دیکتاتور و التیماتوم

12. Prisoner dilemma game

بازی معامی زندانی

13. Moral foundations theory

تئوری بنیان های اخلاقی

14. Moral identity

هویت اخلاقی

15. No-harm principle

اصل عدم آسیب

16. Emotional callousness

سنگدلی عاطفی

References

- Gleichgerrcht E, Youn L. (2013). Low levels of empathic concern predict utilitarian moral judgment. *Plos One*; 8(4):2-9.
- Jonason PK, Krause L. (2013). The emotional deficits associated with the dark triad traits: cognitive empathy, affective empathy, and alexithymia. *Personality and Individual Differences*; 55(5): 532-537.
- LeBreton JM, Binning JF, Adorno AJ. (2006). *Subclinical psychopaths*. New York: John Wiley and Sons Inc. Pp. 388-392.
- Jonason PK, Luevano VX, Adams HM. (2012). How the dark triad traits predict relationship choices. *Personality and Individual Differences*; 53(3): 180-184.
- Bartels DM, Pizarro DA. (2011). The mismeasure of morals: Antisocial personality traits predict utilitarian responses to moral dilemmas. *Cognition*; 121(1): 154-161.
- Rasaei Z, Ahi G, Mansouri A. (2018). The role of dark triad of personality in the prediction behavioral risk-taking and moral disengagement. Available at: <http://cpap.shahed.ac.ir/article-1-1292-fa.htm>. Accessed: 12 Jun 2018. (In Persian).
- Jonason PK, Lyons M, Bethell EJ, Ross R. (2013). Different routes to limited empathy in the sexes: Examining the links between the Dark Triad and empathy. *Personality and Individual Differences*; 54(5):572-576.
- Gao Y, Tang S. (2013). Psychopathic personality and utilitarian moral judgment in college students. *Journal of Criminal Justice*; 41(5):342-349.
- Baughman, HM, Jonason, PK, Lyons M, Vernon PA. (2014). Liar liar pants on fire: Cheater strategies linked to the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*; 71, 35-38.
- Diyanati Deylami Z, Rezapoor Parvaresh R. (2015). Relation between corporate ethics, social responsibility, Machiavellianism and tax avoidance. *Ethics in Science and Technology*; 9(4):1-12. (In Persian).
- Koenigs M, Kruepke M, Zeier J, Newman JP. (2012). Utilitarian moral judgment in psychopathy. *Social Cognitive and Affective. Neuroscience*; 7(6):708-714.
- Jonason PK, Strosser GL, Kroll CH, Duineveld JJ, Baruffi SA. (2014). Valuing myself over others: The dark triad traits and moral and social values. *Personality and Individual Differences*; 81: 102-106.

مصاحبه‌های تشخیصی استفاده شود، در جمع‌آوری داده‌ها رویکردهای ترکیبی در مقایسه با روش‌های خودگزارش دهی رواتر و قابل‌اعتمادترند در طراحی مدل‌های آینده پیشنهاد می‌شود یک نظریه زیربنایی مدنظر قرار گیرد تا محققان در تبیین نتایج حاصل به مبانی نظری قوی‌تری دسترسی داشته باشند. پیشنهاد می‌گردد آموزش مهارت‌ها و تمرین‌های همدلی گروهی به افراد دارای نمرات بالا در خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیز داده شود.

نتیجه‌گیری

جمع‌بندی یافته‌های پژوهش حاکی از نقش میانجی همدلی در ارتباط سه‌گانه‌های تاریک شخصیت با قضاوت‌های اخلاقی سودگرایانه بود. این یافته‌ها، یافته‌های پژوهش‌های قبلی را تأیید کرد و توصیه‌های کاربردی برای متخصصان و درمان‌گران در کار با افراد دارای نمرات بالا در خودشیفتگی، ماکیاولیسم و جامعه‌ستیز و در نظر گرفتن نقش همدلی در تعدیل این ارتباط فراهم آورد. کاربرد و استفاده از این نتایج توسط متخصصان و درمان‌گران منجر به تعاملات بهتر با نوجوانان، طراحی برنامه‌های درمانی مداخله‌ای بهتر به‌منظور پیشگیری یا درمان مشکل، تقویت برنامه‌های موجود، کاهش فشارهای روانی بر نوجوانان و درنهایت کاهش رفتارهای غیراخلاقی دانش‌آموزان خواهد شد.

ملاحظه‌های اخلاقی

ملاحظه‌های اخلاقی شامل رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، عدم درج نام و نشانی پاسخ‌دهندگان در پرسشنامه، تأکید بر محرمانه ماندن اطلاعات و اجتناب از آسیب رساندن به آزمودنی‌ها بود.

سپاسگزاری

از کلیه مسئولان محترم آموزش و پرورش شهر بیرجند و همچنین تمامی دانش‌آموزان شرکت‌کننده در این پژوهش صمیمانه تقدیر و تشکر می‌گردد. لازم به ذکر است که این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند می‌باشد. از این‌رو، از زحمات کلیه مسئولان دانشگاه و به‌طور خاص معاونت پژوهشی سپاسگزاریم.

واژه‌نامه

1. Hypothetical moral dilemmas	معمای اخلاقی فرض
2. Utilitarian moral judgment	قضاوت اخلاقی سودگرایانه
3. Dark Tetrad	سه‌گانه‌های تاریک
4. Honesty/Humility	صداقت/فروتنی
5. Empathy	همدلی
6. Psychopathy	سایکوپاتی
7. Machiavellianism	ماکیاولیسم
8. Narcissism	نارسیسم

22. Alizadeh Sani M, Madhoshi M, Mohebi L. (2014). Relationship between behavioral integrity and effectiveness of leaders in the organizations. *Ethics in Science and Technology*; 9(2):1-9. (In Persian).
23. Conway P, Gawronski B. (2013). Deontological and utilitarian inclinations in moral decision-making: A process dissociation approach. *Journal of Personality and Social Psychology*; 104(2): 216–235.
24. Maghsoudi M. (2016) Dark triad, empathy and the role of emotion-related inhibition control. available at: www.arno.uvt.nl/show.cgi?fid=142500. Accessed: 12 Jun 2018.
25. Cecchetto C, Korb s, Rumiati RL, Aiello M. (2018). Emotional reactions in moral decision-making are influenced by empathy and alexithymia. *Social Neuroscience*; 13(2):226-240.
26. Szabo E, Bereczkei T. (2017). Different paths to different strategies? Unique associations among facets of the dark triad, empathy, and trait Emotional Intelligence. *Advances in Cognitive Psychology*; 13(4): 306-313.
27. Patil I, Silani G. (2014). Reduced empathic concern leads to utilitarian moral judgments in trait alexithymia. *Frontiers in Psychology*; 26(5):1-12.
28. Baron J, Gurcay B, Luce MF. (2017). Correlations of trait and state emotions with utilitarian moral judgements. *Cognition and Emotion*; 32(1): 116-129.
29. Cima M, Tonnaer F, Hauser MD. (2010). Psychopaths know right from wrong but don't care. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*; 5(1): 59–67.
30. Justice A. (2016). The Relationship of empathy and impulsivity to the dark triad of personality. [Ph.D. Thesis]. USA: Abilene Christian University.
13. Decety J, Yoder KJ. (2015). Empathy and motivation for justice: Cognitive empathy and concern, but not emotional empathy, predict sensitivity to injustice for others. *Social Neuroscience*; 11(1):1-14.
14. Lakey CE, Rose P, Campbell WK, Goodie AS. (2008). Probing the link between narcissism and gambling: The mediating role of judgement and decision-making biases. *Journal of Behavioral Decision Making*; 21(2):113–137.
15. Jones DN. (2013). What's mine is mine and what's yours is mine: Psychopathy, narcissism, and gambling with your neighbor's money. *Journal of Research in Personality*; 47(5):563–571
16. Paulhus DL. (2014). Toward a taxonomy of dark personalities. *Current Directions in Psychological Science*; 23(6): 421–426
17. Greitemeyer T. (2015). Everyday sadism predicts violent video game preferences. *Personality and Individual Differences*; 75: 19–23.
18. Heydarpoor F, Rajab Doory H. (2017). Relationship between professional ethics and personality traits of investors. *Ethics in Science and Technology*; 12(2):161-164. (In Persian).
19. Jonason PK, Kroll CH. (2015). A multidimensional view of the relationship between empathy and the dark triad. *Journal of Individual Differences*; 36(3):150-156.
20. Wai M, Tiliopoulos N. (2012). The affective and cognitive empathic nature of the dark triad of personality. *Personality and Individual Differences*; 52(7):794–799.
21. Zettler I, Hilbig BE, Heydasch T. (2013). Two sides of one coin: Person and situation mutually shape social dilemma decision making. *Journal of Research in Personality*; 47(4):286–295.